Kasım 2025

Sociology Data Lab

Türkiye'de Ev İçi İş Bölümü

Yazarlar: Ladin Toplu ve Ceylan Engin

Fon kaynağı: 21B08SUP2 kodlu projemiz BÜ Bilimsel Araştırma Projeleri tarafından desteklenmiştir.

Bu rapor, Türkiye'de ev işlerinin eşit paylaşımına dair inançların ev içi iş bölümü pratikleriyle ne ölçüde örtüştüğünü incelemektedir. Öncelikle, katılımcıların "Erkekler, ev ve çocuklar üzerine kadınlarla iş yükünü eşit paylaşmalıdır." ifadesine verdikleri yanıtlar üzerinden, ev içi emeğin paylaşımına ilişkin görüşleri değerlendirilmektedir. Ardından, bu görüşlerin günlük yaşamdaki karşılıklarını görmek amacıyla, evli veya birlikte yaşayan bireylerin haftalık olarak ev işleri için harcadıkları süreler ile partnerlerinin bu faaliyetlere ayırdığı süreler karşılaştırmalı biçimde incelenmektedir. Bu sayede, ev içi emek paylaşımına ilişkin tutumlar ile davranışların uyumlu olup olmadığına bakılmaktadır.

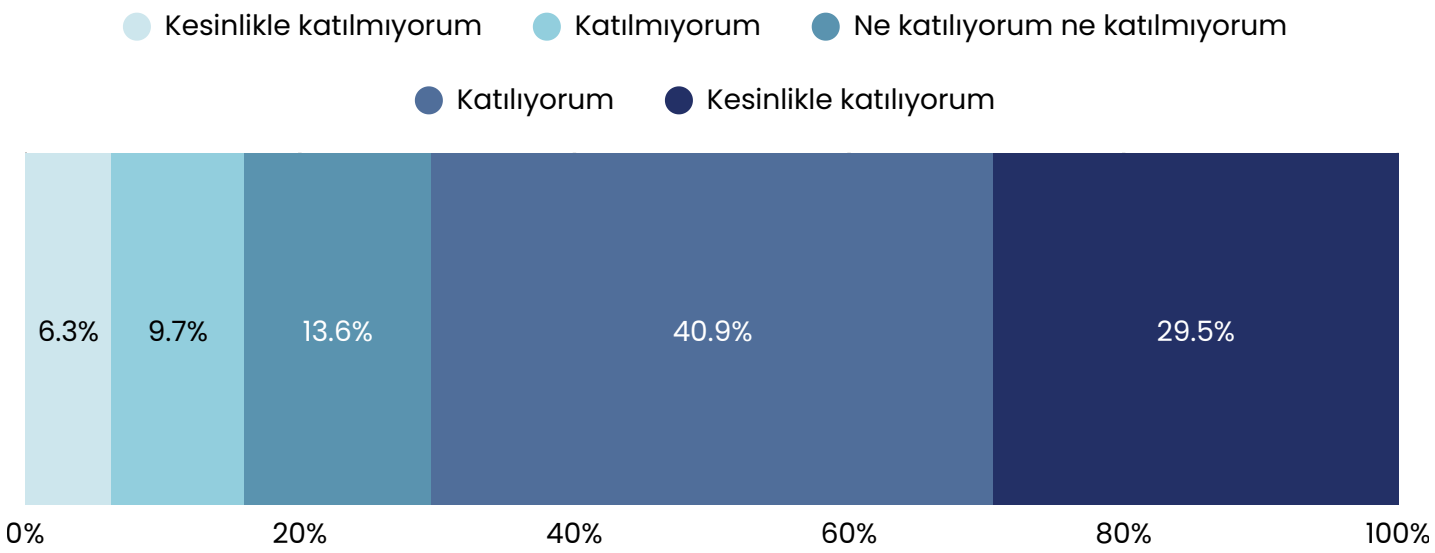
Raporda, 1500 katılımcıyla yüz yüze gerçekleştirilen 2022 Türkiye COVID-19 Değerler Araştırması (TCVS) verileri kullanılmaktadır. Ev içi iş bölümünü inceleyebilmek amacıyla yalnızca evli veya partneriyle birlikte yaşayan katılımcılar analize dahil edilmiştir. Bu grup, 770'i evli, 7'si ise partneriyle birlikte yaşayan toplam 777 kişiden oluşmaktadır.

Ev İçi Emeğe Yönelik Tutum

Katılımcıların ev içi emek bağlamında toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin inançlarını ölçmek amacıyla, "Erkekler, ev ve çocuklar üzerine kadınlarla iş yükünü eşit paylaşmalıdır." ifadesine ne ölçüde katıldıkları sorulmuştur. Katılımcılardan, 1'in "kesinlikle katılmıyorum" ve 5'in "kesinlikle katılıyorum" anlamına geldiği beşli ölçekte yanıt vermeleri istenmiştir.

Şekil 1, bu ifadeye verilen yanıtların dağılımını göstermektedir. Katılımcıların yaklaşık %70'i bu ifadeye "katılıyorum" (%40.9) veya "kesinlikle katılıyorum" (%29.5) yanıtını vererek, erkeklerin ev ve bakım sorumluluklarını kadınlarla eşit paylaşması gerektiğini düşündüğünü belirtmiştir. "Katılmıyorum" veya "kesinlikle katılmıyorum" diyenlerin toplam oranı ise yalnızca %16.0'dır. Bu sonuç, toplum genelinde eşit iş bölümü fikrinin kabul gördüğünü ortaya koymaktadır.

Şekil 1. "Erkekler, ev ve çocuklar üzerine kadınlarla iş yükünü eşit paylaşmalıdır." ifadesine katılma oranı

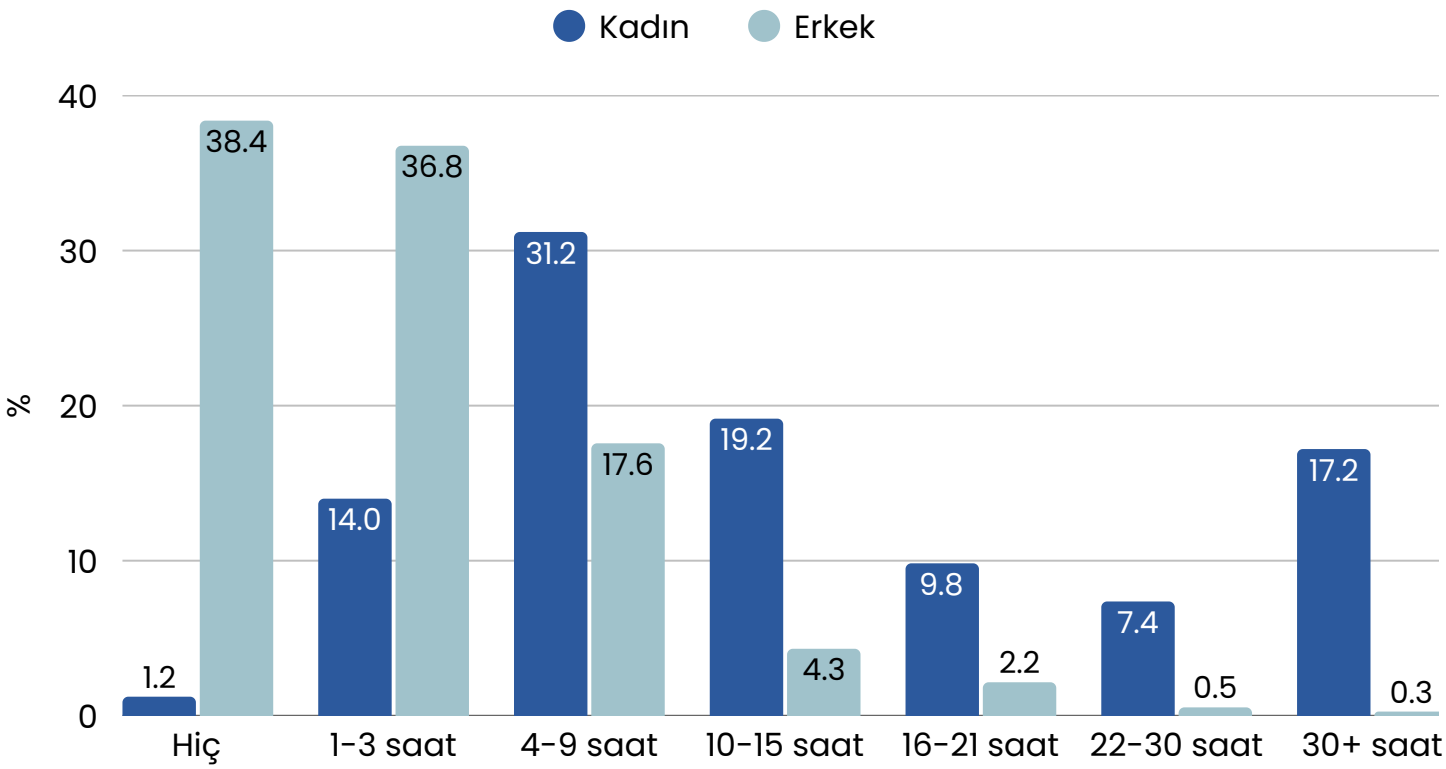

Ev İçi Emeğe Ayırılan Zaman

Katılımcılara, haftalık olarak ev işlerine (örneğin yemek hazırlama, temizlik, çamaşır yıkama, ütü) ne kadar zaman ayırdıkları sorulmuştur ve katılımcılardan "Hiç", "1–3 saat", "4–9 saat", "10–15 saat", "16–21 saat", "22–30 saat", "30 saat ve üzeri" kategorilerinden birini seçmeleri istenmiştir.

Şekil 1, katılımcıların haftada ev işine ayırdıkları saat aralığının cinsiyete göre nasıl değiştiğini göstermektedir. Görüldüğü üzere, kadın katılımcıların büyük çoğunluğu haftada 4 saatten fazla ev işi yaptığını belirtirken, erkeklerde bu oran oldukça düşüktür. Kadınların yaklaşık %17.2'si haftada 30 saatten fazla, %19.2'si 10–15 saat, %17.2'si ise 16-30 saat ev işi yaptığını ifade etmiştir. Buna karşılık erkeklerin yaklaşık %36.8'i 1–3 saat ve %38.4'ü hiç ev işi yapmadığını belirtmiştir. Bu bulgular, ev içi emeğin cinsiyetler arasında son derece eşitsiz bir şekilde dağıldığını göstermektedir.

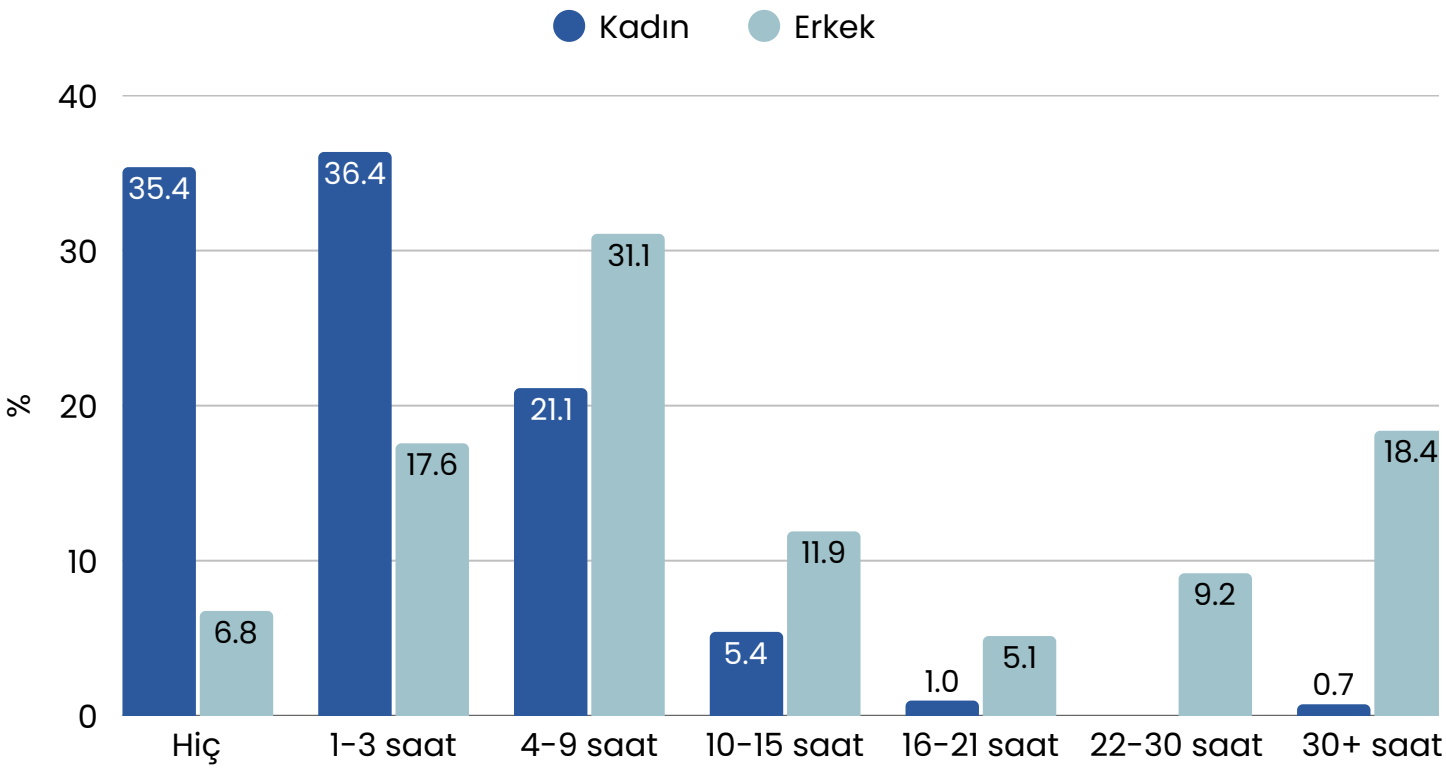
Şekil 2. Katılımcıların ev işlerine ayırdıkları haftalık ortalama zamanın cinsiyete göre dağılımı

Katılımcılara ayrıca partnerlerinin haftalık olarak ev işlerine ne kadar zaman ayırdıkları da sorulmuştur. **Şekil 3**, bu yanıtların cinsiyete göre dağılımını göstermektedir.

Kadın katılımcıların büyük bir kısmı partnerlerinin ev işine ya hiç zaman ayırmadığını (%35.4) ya da haftada yalnızca 1–3 saat ayırdığını (%36.4) belirtmiştir. Buna karşılık, erkek katılımcılar partnerlerinin çok daha fazla ev işi yaptığını ifade etmiştir: Örneğin erkeklerin %18.4'ü partnerinin haftada 30 saatten fazla, %11.9'u ise 10–15 saat ev işi yaptığını söylemiştir. Özetle, kadınlar partnerlerinin katkısını oldukça düşük değerlendirirken, erkekler partnerlerinin harcadığı zamanın daha yüksek olduğunu dile getirmektedir.

Şekil 3. Katılımcıların partnerlerinin ev işlerine ayırdıkları haftalık ortalama zamanın cinsiyete göre dağılımı

Sonuç: Tutumlar ve Davranış Arasındaki Fark

Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik tutumlar ile ev içi emek pratikleri birlikte değerlendirildiğinde, katılımcıların düşünceleriyle davranışları arasında belirgin bir fark olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık %70'i erkeklerin ev ve çocuk bakımında kadınlarla eşit sorumluluk alması gerektiğini belirtmektedir ancak bu görüş davranışlarına yansımamaktadır. Kadınlar haftada ortalama olarak çok daha fazla zamanlarını ev işlerine ayırmakta; erkeklerin büyük bir kısmı ise ya hiç ev işi yapmadığını (%38.4) ya da yalnızca 1–3 saat harcadığını (%36.8) ifade etmektedir. Buna karşın kadınların yaklaşık %85'i haftada en az 4 saatini ev işleriyle geçirmekte, %17'si haftada 30 saatten fazla ev işi yapmaktadır. Bu bulgular, eşitlikçi değerlere yönelik desteğin güçlü olmasına rağmen, bu desteğin günlük yaşam pratiklerine tam olarak yansımadığını göstermektedir. Diğer bir deyişle, toplum genelinde eşit iş bölümü düşüncesi yaygın olarak benimsenmiş olsa da, ev içi emek hala büyük ölçüde kadınların omuzlarındadır.

Sociology Data Lab (SDL)
Boğaziçi University
socdatalab@boun.edu.tr